

Het goede leven volgens Reinier

Het goede leven. 'Je wordt wie je bewondert'

Reinier Sonneveld. Uitg. Buijten en Schipperheijn, Amsterdam 2009. 240 blz. € 12,50

DOOR JANNEKE BURGER

De lolly voorop het boek fascineert mijn dochter van vijf. „Mama, op de voorkant staat een lolly! Maar... op de achterkant is alleen het stokje er nog. Is-ie opgegeten?” En dan de onvermijdelijke vraag: „Mama, waar gaat dit boek over?”.

Het boek gaat over het opeten van een lolly, inderdaad. En over het stokje dat dan overblijft. Het gaat over het goede leven, maar ook over opraken en delen. Reinier Sonneveld heeft een prachtig boek geschreven over zaken die in het leven gekoesterd moeten worden en hoe je dat doet. Dan gaat het over gerechtigheid, milieu en zorg voor mensen en, uiteraard, over God. Want hoe kun je een boek over het goede leven schrijven zonder God te noemen?

Gerechtigheid

In het kielzog van de Micha Campagne is er de laatste jaren heel wat verschenen rond de problematiek van wereldwijde gerechtigheid. Sonneveld heeft een praktisch boek gecomponeerd, dat tegelijkertijd dieper insteekt op de materie. Als je gaat nadenken over het karakter van God, als je Jezus écht toelaat een indruk in je leven te maken – wat betekent dat dan voor allerlei concrete keuzes?

De insteek op de goedheid van Jezus ervaar ik als verfrissend. Daardoor wordt het geen hyperig boek, en bij tijden geeft Sonneveld, die in zeer razend tempo schrijft en leest, ruimte voor meditatieve momenten.

De doedingen na elk hoofdstuk helpen daar bij. Zoals: „Schrijf tien dingen op die je vandaag van God hebt gekregen”. En de volgende: „Schrijf tien andere dingen op die je vandaag van God hebt gekregen”. Alleen aandacht voor de gastvrijheid en gulheid van God zelf kan je hart veranderen, en vervolgens ook je houding en je daden.

Behalve aandacht voor God zelf als bron van het goede leven, geeft Sonneveld ruimschoots aandacht aan tegenkrachten. Het is zeker geen boekje vol lieflijke uitspraken over God. Het is een boek vol weerstanden, dubbelzinnigheden en irritaties. Deel 1 heeft de veelzeggende titel: 'We aanbidden goden, nog steeds'. Verder volgen er beschouwingen over de goden geld, techniek,

status en vrijheid. Het zijn hoofdstukken vol voorbeelden hoe die goden mensen in hun greep krijgen.

Uitvluchten

Mensen? Nee, dat is veel te algemeen. Sonneveld is eerlijk, beschrijft hoe hijzelf in de greep van deze afgoden belandt en vraagt zijn lezers diezelfde eerlijkheid op te brengen. De talloze voorbeelden en de directe schrijfstijl zorgen ervoor dat dit geen boek is dat je gemakkelijk naast je neer kunt leggen. Daarvoor worden de uitvluchten die je zou kunnen bedenken, veel te open en eerlijk benoemd.

Wellicht denk je nu: „O, dit boekje is zeker zo'n fuik... als ik er eenmaal in begin, moet ik het uitlezen en ook precies doen wat Reinier Sonneveld graag wil. Hij praat me gewoon plat”. Natuurlijk is dat altijd een risico bij een meeslepende schrijfstijl. De vraag is of dat iets over het boekje, over Sonneveld of toch vooral iets over de lezer zelf zegt. Als Sonneveld goed kan aangeven waarom een leven waarin je deelt met anderen past bij de kern van het evangelie en bij het karakter van God zelf – waar komt de behoefte van een lezer daar onderuit te komen dan precies vandaan? Sonneveld roept je op daar eerlijk over te zijn.

Natuurlijk loopt dat uit op het woord 'redding'. Hoe kun je open en eerlijk over afgoden en tegenkrachten praten zonder het over redding te hebben? Het sterke van dit boek is dat hier Jezus niet alleen wordt afgeschilderd als het grote Voorbeeld (Jezus in ons), maar dat redding ook zeker noodzakelijk is (Jezus voor ons). Als je ook maar even nadenkt over de complexiteit van het kwaad in deze wereld, in jou zelf, is duidelijk dat redding van buiten moet komen.

Complex probleem

Toch blijft er dan een vraag. Na de mooie hoofdstukken over de macht van afgoden, over het volgen van Jezus, over de redding, blijf ik zitten met de vraag: maar... het is zo'n enorm complex probleem – hoe kan ik daar nou iets aan doen? Die vraag kan eentje zijn om je achter te verstoppen, maar kan ook ontstaan vanuit een verlangen om verschil te maken.

Sonneveld beschrijft met een concreet voorbeeld hoe twee vrouwen hun dementerende moeder verzorgen, compleet met nagels lakken en de krant voorlezen. Waarom doen ze dat? Sonneveld noemt tien redenen voor deze keuze. Het is vormend voor jezelf bijvoorbeeld en het is een eerbewijs

aan een scepseel; het is een manier om God te prijzen, maar ook een plicht vanuit de Bijbel. Vanuit dit ontroerende voorbeeld is meteen duidelijk dat diezelfde tien redenen er zijn om zorg te dragen voor al Gods scepseelen. Voor de schepping zelf, maar ook voor je treurige buurvrouw of het Keniaanse jongetje dat slaaf is van de chocolade-industrie.

Heilige Geest

Het boek van Sonneveld heeft één duidelijke hoofdpersoon. Hoeveel voorbeelden Sonneveld ook uit zijn eigen leven kiest, hijzelf is dat zeker niet. Het is de Heer, Jezus zelf. Dat is voor mij het echt het verfrissende element van dit boek. Tegelijk moet ik zeggen dat ik ook een persoon mis: de Heilige Geest. Als er iets is wat mijzelf helpt in momenten van vertwijfeling en onmacht, is dat de gedachte aan de Heilige Geest als voorschot op Gods nieuwe wereld. Als er iemand is die in mijn hart, in mijn leven, de verbinding kan maken tussen Jezus voor mij en Jezus in mij, is dat diezelfde Geest.

Ik begrijp dan ook niet helemaal waarom de Geest ontbreekt in dit boek en ik ben benieuwd of Sonneveld ook de gaten ziet die er dan vallen. De Geest die zonde aanwijst, maar ook Trooster is en tegelijk de ultieme uitwerker van vernieuwing. Gods adem die in de schepping en in ons leven aanwezig wil zijn.

Meeslepen

Reiner Sonneveld heeft een boek geschreven dat ik van harte wil aanbevelen. Lees het voor jezelf, of met een groep. Denk na over de vragen en doe de opdrachten. Laat je meeslepen in het reddingsplan waar God al eeuwen mee bezig is.

Want dat het een meeslepend boek is, hoeft geen uitleg. Sonneveld kan als geen ander de lezer meesleuren langs al zijn denkweggetjes, vragen en feitjes. De een zal het boek fascinerend vinden, misschien wordt een ander er moe van. Ik zou het boek toch zeker willen aanbevelen. Niet om moe te worden, maar om je te confronteren met vragen waar het in het evangelie om draait. Wat is goed leven; wat is genieten; wat is gastvrijheid? Deze vragen raken de kern van het evangelie en zijn zeker de moeite waard om je te laten uitdagen.